

Fiasposten

Informasjon for husholdninger nr. 1/16

Ny sjef for
FIAS-transporten

Side 2 og 3

Flinke til å
kildesortere

Side 6

Utvidet åpningstid

Side 8

- Vil velge
dunk

Side 4 og 5

Ny transportleder i FIAS

NYANSATTE: Håvar Skogås er nyansatt transportleder i FIAS, Tron Lunaas ble ansatt som sjåfør på septik sommeren 2015.

Septiktømming i fem kommuner

Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga og Os tildelte i 2015 FIAS enerett på tømming av septik. Det betyr at dagens ordning videreføres, uten endringer for abonnentene. Men det er viktig at anleggene er i god stand.

Kartlegging i Tynset

Tynset kommune har de siste årene hatt fokus på at alle septik-anleggene er i orden. Tove Haugli ved servicekontoret forteller at alle kummer i kommunen ble registrert i 2011 og 2012. I 2013 ble det sendt ut brev til alle som har egne avløpsanlegg, for å kartlegge statusen på anleggene.

En del fikk pålegg om utbedring, for å tilfredsstille kravene i forskriften. Mange er ferdig med utbedringene, og de siste har frist i løpet av året.

Må søke om utslippstillatelse

Det er klare regler for rehabilitering og godkjenning av avløps-

Håvar Skogås er nyansatt transportleder i FIAS, og overtar ansvaret for septik- og komprimatorbiler

Skogås begynte i transportbransjen tidlig på 1990-tallet, og har kjørt både langtransport og stykkgoods. I november ble han ansatt som transportleder i FIAS, og overtar ansvaret for innsamling på rute og septik etter Henrik Hellsaa. Det er mye å sette seg inn i, men Håvar kjenner FIAS litt fra før. Som underleverandør var han med å kjøre innsamling på rute så tidlig som i 1999/2000.

Til avtalt tid

– Hva er den store forskjellen på privat virksomhet og et offentlig selskap som FIAS?

– Her er mye av aktiviteten bestemt på forhånd. Jeg skal ha ansvaret for den daglige drifta med septiktømming, og komprimatorbilene som samler inn restavfall og sortert avfall på faste ruter. I praksis er det å sørge for at alle bilene er bemannet og at de går. Kundene skal være fornøyde, og da må vi tømme søppel til avtalt tid og gjennomføre det oppdraget vi har, sier Skogås. For han er septiktømming en ny arena.

Det er det også for Tron Lunaas, som begynte som septiksjåfør i fjor sommer.

Fem kommuner

– Hvordan er rutinene for septiktømming?

– FIAS har septiktømming i fem kommuner: Tynset, Alvdal, Folldal, Tolga og Os. Med såpass spredt bosetting, er det mange som har egne avløpsanlegg. Disse tømmes fra sist i april til november. På vinteren er det roligere med septiktømming, men vi tømmer dersom det er spesielle behov.

– Hvor ofte er det septiktømming?

– Tankene tømmes minimum annethvert år, noen en gang i året, litt avhengig av hva som er avtalt, sier Håvard Skogås.

anlegg. En fagkyndig må hjelpe til for å velge renseløsning og det må søkes kommunen om utslippstillatelse. Det kreves også byggetillatelse. Etter at kommunen har godkjent søknaden, har du et år på gjennomføring, og ansvarlige for utførelsen skal sende ferdigmelding til kommunen.

Et godkjent privat avløpsanlegg består hovedsakelig av en slamavskiller for å fjerne partikler fra vannet og et rensetrinn som tar ut ulike avfallsstoffer i avløpsvannet. Kommunen kan hjelpe til med å veilede når det gjelder løsning for nytt privat avløpsanlegg.

Mer informasjon om avløpsanlegg finner du på kommunenes hjemmesider, under tekniske tjenester.

MinRenovasjon

SORTERER MYE: Hilde Frankmo Tveråen sorterer ut både plast, papir og mesteparten av matavfallet.

Fornøyd med renovasjonsordningen

Folldalsordfører Hilde Frankmo Tveråen er godt fornøyd med den renovasjonsordningen som FIAS har i dag. Hun er i tenkeboksen når det gjelder dunk eller sekk.

– Avfallsordningen fungerer greit for oss. Vi sorterer plast, papir og vanlig restavfall. Det er en rutine. Vi har betydelig mindre restavfall etter at kildesorteringen av plast kom i gang. Papp, kartong, glass og metall leverer vi på returpunktene. Farlig avfall og ee-avfall leverer vi til gjenvinningsstasjonen. I Folldal fungerer returpunkt og gjenvinningsstasjonen meget bra.

– Hvilke kriterier har du for å sortere plast?

– Jeg følger lista som FIAS har satt opp.

– De fleste kaster matavfallet i restavfallsposen, Hva gjør du?

– Mesteparten av matavfallet går til dyra. Det er også med til å redusere mengde avfall.

– FIAS vil tilby dunk for restavfallet til alle kunder fra 1. juli. Hva vil du velge?

– Jeg har vært med på en orientering om dette temaet, men vi har ikke tatt stilling til dette ennå. I dag er det ikke noe plagsomt med avstand til tømmested, og det er godt med voksne karer til å transportere søppelposene, smiler Hilde Frankmo Tveråen.

Få melding om hentedag på mobilen

Last ned app'en
MinRenovasjon på
[www.fias.no/
MinRenovasjon](http://www.fias.no/MinRenovasjon)

Jon Bernhard Wintervold får ønsket sitt oppfylt:

Glad for å få tilbud

Jon Bernhard Wintervold på Tynset har etterlyst søppeldunk i flere år. Nå får han ønsket sitt oppfylt.

FIAS tilbyr fra 1. juli dunk som et alternativ til sekk for restavfallet. Dette er en valgfri ordning, som er innført etter ønske fra mange abonnenter. Jon Bernhard Wintervold er en av dem.

– Søppel over alt

– Den tida vi bodde i Stockholm ble vi vant med å levere avfallet i dunk. Hovedårsaken til at jeg ønsker dunk, er at fuglene går til angrep på sekkene og lager hull. Det fører til at søppel fyker avgårde. Da er det en god idé å legge restavfallet i dunk, sier Jon Bernhard Wintervold.

– Best for de eldre

Han tenker også på de eldre med hensyn til transport av søppelsekkene.

– Jeg tror at de eldre vil sette pris på å få dunk. Det letter transporten fra huset til der dunken blir tømt. Det gjelder i hvert fall min mor som bor 50 meter fra veien, sier Jon Bernhard Wintervold.

Spent på responsen

Markedssjef Hanne Maageng Olsen sier at tilbudet om dunk i stedet for sekk kommer etter en lengre prosess, og det er blant annet gjennomført en kundeundersøkelse for å høre hva kundene ønsker. 26% sier det er sannsynlig eller svært sannsynlig at de vil velge dunk. Det tilsier cirka 2 000 abonnenter.

–I løpet av de første dagene mottok FIAS 50 bestillinger, og vi er spent på hvor mange flere som bestiller innen fristen 1. april.

Bare for restavfall

Mange opplever at papirsekken kan være tung å bære fram til henting, og lurer på om de kan få dunk til papiret også.

– Dersom vi tilbyr dunk til papiret, kan det fort skje at det kastes både papp og kartong i dunken, og kanskje annet avfall også. Blandet papiravfall må sorteres maskinelt før det kan gjenvinnes, noe som vil bety økte kostnader. FIAS har derfor valgt ikke å tilby dunk til papiret nå, sier Maageng Olsen.

GLAD: Jon B. Wintervold har etterlyst søppeldunken lenge.

Slik bestiller du dunk

- Gå inn på hjemmesiden www.fias.no/dunk, og fyll ut bestillingsskjemaet.
- Bestillingsfrist: 1. april 2016.
- Bestilling må foretas av huseier eller fakturamottaker for renovasjonsgebyret, og eiendommen må identifiseres med kommune og gnr/bnr.
- Dunk tilbys som en valgfri, betalbar tilleggstjeneste. Prisen er kr 200,- pr. år inkludert merverdiavgift.

om dunk

Nyhet!

Sekk eller dunk?
VALGET ER DITT!

Nå kan du velge dunk i stedet for sekk til restavfallet.
Pris kr 200,- pr. år.
Les mer, og bestill før 1. april på www.fias.no/dunk

Fakta om dunk

- Dunk tilbys som en valgfri, betalbar tilleggsteneste. Prisen er kr 200,- pr. år inkl. mva.
- Bestilling må foretas av huseier, og eiendommen må identifiseres med kommune og gnr/bnr.
- Bestilt dunk vil bli levert i løpet av mai/juni, og tømming starter fra 1. juli 2016.
- Dunken er en grå, 140l plastdunk med lokk og hjul. (som tilsvarer størrelsen på en sekk)
- Dunken er FIAS sin eiendom, og forutsetter gyldig husholdningsabonnement. Dunken vil være merket med FIAS-logo og eiendom.
- Dunken plasseres maks 5 meter fra vei som betjenes av stor renovasjonsbil (med kamløft).
- Dunken settes frem for henting på faste hentedager, med håndtaket frem og uten hindringer.
  - Hentedagene finner du i Miljøkalenderen, på www.fias.no eller i app'en **MinRenovasjon**
- Dunken erstatter de grå sekkene for restavfall, og sammenknyttede søppelposer kastes rett i dunken, uten bruk av sekk.
- Dunken må ikke fylles mer enn at lokket kan lukkes.
  - Trenger du mer plass, kan du kjøpe ekstra FIAS-sekker på kommunens servicetorg, eller på gjenvinningsstasjonen.
  - Grå FIAS-sekk settes ved siden av dunken, og tas med når dunken tømmes.
- Abbonnten har selv ansvaret for renhold av dunken.
- Om vinteren må du rydde snø så dunken kan trilles frem, og strø når det er glatt.
- Reparasjon av dunk som skyldes skade forårsaket av renovatør dekkes av FIAS. Annen skade dekkes av huseier.
- Dunk tilbys abonnenter med standard renovasjonsabonnement, og til abonnenter med to miniabbonnement.
- Endring fra sekk til dunk kan skje to ganger i året, 1. juli eller 1. januar. Dette av hensyn til gebyrberegning og distribusjon.
- Med oppstart 1.januar må rull med 15 restavfallssekker returneres
- Gebyr for dunk faktureres av kommunen, sammen med øvrige kommunale gebyr

Folk i Fjellregionen er flinke til å kildesortere

En analyse av restavfallet viser at folk i Fjellregionen er flinke til å kildesortere. Men fortsatt er det mye plast i restavfallet.

– Det kastes nesten ikke farlig avfall og ee-avfall sammen med restavfallet i Fjellregionen. Det er veldig gledelig, sier markedssjef Hanne Maageng Olsen.

Ee-avfallet inneholder giftstoffer, og da er det viktig at disse leveres for seg. FIAS sikrer en forsvarlig håndtering som unngår spredning av giftstoffene.

– Hva viser analysen av restavfallet?

– Den viser blant annet at det kastes svært lite kartong, papp og papir i restavfallet. Mengden tekstiler er mer enn halvert. Det tyder på at innbyggerne i Fjellregionen er flinke til å sortere, og at ordningen er godt kjent.

Mer plast bør sorteres ut

– Hva med plasten?

– I brukerundersøkelsen som ble gjennomført i 2015 sier 88 prosent av innbyggerne at de sorterer plastemballasje, og kvaliteten på plasten FIAS får inn er veldig bra. Men det er fortsatt mye plast i restavfallet, hele 12,8 prosent. Før plastsortering ble innført i 2014, var det 14,4 prosent plast i restavfallet, forteller Maageng Olsen.

– Hvilke plast skal vi kaste som restavfall?

– Majonesposer og annen tilgriset plast leveres som restavfall. Tomme påleggspakker for kjøttpålegg eller lignende, kan leveres som plast uten ekstra rengjøring.

Hanne Maageng Olsen sier at plastsortering ble innført i 2014, og det vil naturlig nok ta noe tid å innarbeide nye vaner for folk. Håpet er at folk blir like flinke til å sortere plast som de er til å sortere andre avfallstyper.

4,6 kilo plast per innbygger

I 2015 ble der samlet inn 125 tonn plastemballasje. Det tilsvarer 4,6 kilo per innbygger. Det er en økning i forhold til de 52 tonn som ble samlet inn andre halvår i 2014, men fortsatt et lite stykke bak landsgjennomsnittet som er på 6,1 kilo per innbygger.

– Stadig flere kommer i gang med plastsortering. Og når vi vet at hver innbygger i Norge kaster rundt 15-17 kilo plast i året, er det helt klart mulig å samle inn mer plastemballasje for gjenvinning.

For hver kilo plast som gjenvinnes, sparer vi en kilo CO₂-utslipp.

– Det kan kanskje virke litt smått og ubetydelig, men når vi ser hvor mye plast som kastes totalt sett, blir det ganske mye likevel, sier Hanne Maageng Olsen.

GJENVINNING: Karene bak Storsteigen stål & tjenester viser fram produktspekteret og prisene de fikk under årets SUM-messe. Fra venstre: Simen Berntsen Jørgensen, Tynset, Jonas Kveen, Trysil, Jarle Smedtorp, Magnor, Geir Sletten Borlaug, Tynset, Ketil Grøtting, Alvdal, Sander Pedersen Nyrønning, Alvdal og Patrick Husem, Folldal. Kjell Morten Løkken fra Fåset var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Suksess med gjenvinning av ståltanker fra FIAS

Storsteigen stål & tjenester

Ungdomsbedriften Storsteigen stål & tjenester gjorde stor suksess under årets SUM-messe med gjenvinning av ståltanker de har fått fra FIAS.

Verdt å vite

Hva kaster vi i restavfallet?

- 1,3% drikkekartong
- 0,1% bølgepapp og brunt papir
- 2,7% emballasje av kartong og annet papir
- 1,5% lestoff og annet papir
- 3,0% drikkevareemballasje av glass
- 1,4% metallemballasje
- 2,9% tekstiler
- 0,0% farlig avfall
- 0,2% ee-avfall
- 12,8% plastemballasje

Resten er matavfall, bleier og annet restavfall, samt noe hageavfall og planterester.

*Kilde: FIAS' plukkkanalyse av restavfall fra husholdninger 2015

Ikke mindre enn fire priser dro de i land under den populære messa for skoleelever i Fjellregionen.

– Vi har ikke funnet på så mye nytt, men vi videreutvikler det andre har laget av gamle ståltanker. Et lite produkt har vi vel gjort sjøl; panne med tre bein som kan skrus av. Det har flere bruksmuligheter da den kan fungere som vanlig wok-panne eller stå alene på tre bein, forteller Geir Sletten Borlaug på vegne av de åtte som står bak ungdomsbedriften.

Alt gjenvinnes

Basisen for alle produktene er utrangerte varmtvannstanker som leveres til FIAS sine gjenvinningsstasjoner.

– Vi har avtale med FIAS om å få tanker. Det er greie folk på gjenvinningsstasjonen, og de vet hva vi er ute etter. Vi bruker det meste av tankene. Skjærer vi av en bunn, blir det ei panne, forteller karene.

Andre materialer de trenger for å lage alle produktene henter de hjemme på garden der de bor.

– Det kan være hestesko som vi bruker som håndtak eller gamle mjølkerør av stål som brukes til føtter på panner og ovner, forteller Patrick Husem fra Folldal.

Stor etterspørsel

Ovner er det mest populære produktet de produserer. Den står på tre bein, har et fyringsrom og på toppen settes ei panne.

– Vi har mange bestillinger på ovner og griller. Vi skal kanskje prøve oss på røkovner også. Vi har forresten fått forespørsel om å lage et ølbryggeri. Under SUM-messa ble vi kontaktet av en person som hadde tegningene klare. Det spørres om vi har kapasitet, sier de ivrige bedriftseierne.

Fire priser

Under SUM-messa på Røros i januar fikk de til sammen fire priser. De to førsteprisene var «Publikumsfavoritt» og «Beste logo». De tok to tredjeplasser, nemlig «Beste ungdomsbedrift» og «Beste stand».

TØYINNSAMLING: Rune Krog fra FIAS henter tekstiler fra Fretex-boksen på Amfi på Tynset.

Kan ta imot «alt» av gamle klær!

Bare tøyet er rent og tørt, kan FIAS og Fretex ta imot alle typer tekstiler.

– FIAS og Fretex kan nå ta imot alle typer tekstiler, også fillete klær, gardiner og sengetøy. Det som ikke kan gjenbrukes, gjenvinnes til filler eller brukes som materialer til re-design. Det som leveres inn må fortsatt være rent og tørt, sier markedsjef Hanne Maageng Olsen.

Gips og betong

Det er også endrede sorteringskrav for gips og betong som leveres til gjenvinningsstasjonen. Gips må levers for seg, og betongrester som inneholder puss, maling eller fugemasse må også sorteres ut og leveres for seg.

Krav fra Fylkesmannen

– Det er fortsatt fri levering av gips og betong for privatpersoner, men det kan ikke lenger leveres sammen med rene masser. Årsaken er endrede krav fra Fylkesmannen. FIAS kan ikke lenger ta imot dette på deponiet på Torpet, men sender det til et annet mottak, sier Maageng Olsen.

Kjæledyr

FIAS kan ikke lenger ta imot døde kjæledyr, da må du ta kontakt med veterinær.

Nyttig på nett

www.sortere.no
www.miljuskole.no
www.matvett.no

www.miljokommune.no
www.miljodirektoratet.no
www.miljostatus.no

Fiasposten

er en informasjonsavis for husholdninger og utgis av FIAS.

Ansvarlig redaktør: Jan Otto Saur

Tekst/foto: DMT Alvdal AS

Grafisk utforming: DMT Alvdal AS

Forsidefoto: DMT Alvdal AS

Trykk: GRØSET™

FIAS, 2540 Tolga

Tlf.: 62 49 48 00

E-post: firmapost@fias.no

www.fias.no

Smårusk

Utvidet åpningstid

Åpningstiden på Tolga og Ålen gjenvinningsstasjon er i 2016 utvidet med 1 time. Tolga har åpent torsdager kl. 14-19, og Ålen har åpent tirsdager kl. 14-19.

Lørdagsåpent

Koppang og Ålen er først ute med lørdagsåpen gjenvinningsstasjon, allerede 23. april. Deretter har flere stasjoner lørdagsåpent både 30. april og 7. mai. Men for deg som vil rydde før 17. mai, legg merke til at ingen stasjoner har lørdagsåpent pinseaften 14. mai.

Alle åpningstider finner du i Miljøkalenderen og på www.fias.no. Du kan også laste ned app'en MinRenovasjon, og få den FIAS-informasjonen du trenger rett i lomma.

Snø og is

Hjelp oss å gjøre arbeidsdagen sikrere for renovatøren. Husk snørydding, så renovatøren kommer frem til sekken, og strø når det er glatt! Kanskje bør du også beskjære trær og busker.

Bytte til miniabonnement?

Har du mange sekker til overs? Med plastsortering er det mange som får mindre restavfall. Da kan du spare penger ved å bytte til miniabonnement med 15 sekker restavfall, og samme antall papir- og plastsekker som på det vanlige abonnementet. Ta kontakt med kommunen din for å bytte abonnement.

Mer informasjon fra FIAS

Ønsker du mer informasjon fra FIAS?

Gå inn på www.fias.no og meld deg på et av våre digitale nyhetsbrev. Da får du oppdaterte nyheter fra FIAS på e-post.

Du kan også følge oss på Facebook og via app'en MinRenovasjon.

Få melding om hentedag på mobilen

Last ned app'en MinRenovasjon på www.fias.no / MinRenovasjon